

Verslag van het beheer en den staat van Nederlandsch Indie over 1865.

(Missive; Regeringsverslag.)

Gewigten.

<i>Systematische namen.</i>	<i>Grams.</i>	<i>Waarde.</i>
Millier of ton	1,000,000	Duizend kilogramms, het gewigt van een kubieken metre water en van een ton.
Quintal	100,000	Honderd kilogramms.
Myriagram	10,000	Tien kilogramms.
Kilogram	1,000	Duizend grams.
Hectogram	100	Honderd grams.
Dekagram	10	Tien grams.
Gram	1	Eenheid van gewigt.
Decigram	0.1	Het tiende van een gram.
Centigram	0.01	Het honderdste van een gram.
Milligram	0.001	Het duizendste van een gram.

het vorig Verslag overgelegd. Die staten wijzen, behalve eene residentiesgewijze aantooning van de zamenstelling der bevolking, wat landaard en geslacht betreft, onder andere tevens aan: den ouderdom der Europeesche mannen en vrouwen op Java en Madura, de beroepen der Europeanen en vreemde oosterlingen aldaar, het aantal inlandsche hoofden, beambten en geestelijken aldaar, het aantal inlandsche Christenen ook op de buitenbezittingen, de sterkte van het leger, het aantal soldatenkinderen, het aantal der in 1865 verleende vergunningen tot inwoning in Nederlandsch Indie, en eindelijk de in 1865 ter kennis van het bestuur gekomen ongelukken waardoor menschen het leven hebben verloren. De opgaaf omtrent het aantal santries (leerling-priesters), tot n 1862 begrepen in den staat der inlandsche hoofden en geestelijken op Java en Madura, is thans, om vroeger vermelde redenen (zie het Verslag over 1863, vervangen door eene aantooning van het aantal inlanders, die de godsdienstscholen bezoeken. Deze nieuwe opgaven, te vinden in bijlage lit. A, n°. 11, loopen tevens over de jaren 1863 en 1864.

C. Mededeelingen van algemeenen aard.

I. BETREFFENDE NEDERLANDSCH INDIE IN HET ALGEMEEN.

§ 1. *Werking van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie* (Nederlandsch Staatsblad 1851, n°. 12°, Indisch Staatsblad 1855 n°. 2). (1)

In verband met art. 61 van het regeringsreglement, waarbij de Gouverneur-Generaal verplicht wordt te zorgen dat het instandhouden of uitbreiden der djatiebosschen door doeltreffende maatregelen worde geregeld, verdient gewezen te worden op de desbetreffende voorschriften van het reglement voor het beheer en de exploitatie der houtbosschen van den lande op Java en Madura, zoomede op de bij die gelegenheid vastgestelde handleiding voor het aanplanten en voortkweeken van djatieboomen, een en ander nader vermeld in hoofdstuk N, afdeling I van dit Verslag.

Ten gevolge van de afscheiding der residentie Menado van het gouvernement der Molukken, werd van den resident van dat gewest het voorstel ontvangen, strekkende om te bepalen dat voortaan de districtshoofden der Minahassa (hoekoem besar en majoor) door hem resident zouden worden benoemd en ontslagen, onder nadere goedkeuring van den Gouverneur-Generaal. Op grond dat de districten in de afdeling Minahassa waren aan te merken als regentschappen, en dat zij, die aan het hoofd van regentschappen staan, ingevolge het 2de lid van art. 69 regeringsreglement behooren te worden gekozen door den Gouverneur-Generaal, werd in dat voorstel door de Indische Regering niet getreden, maar daaruit aanleiding genomen tot eene aanschrijving ook aan de overige hoofden van gewestelijk bestuur op de buitenbezittingen (*Bijblad op het Indisch Staatsblad* n°. 1640), waarbij in het belang der toepassing van het aangehaalde voorschrift werd te kennen gegeven, dat de hoofden, welke onder zoodanigen ambtstitel als de gebruiken medebrengen, het hoogste gezag voeren in de regentschappen waarin hun gewest verdeeld is, door den Gouverneur-Generaal behooren te worden benoemd en ontslagen; met dien verstande evenwel, dat de invloed, dien de bevolking zelve op de keuze van zoodanige hoofden volgens landsgebruiken pleegt uit te oefenen, door deze aanschrijving geenszins werd verminderd.

Het voorschrift vervat in het 2de lid van art. 118 regeringsreglement, bepalende dat het verbod op het nemen van pandelingen tot zekerheid van schuld, door den Gouverneur-Generaal wordt toegepast op die gedeelten van de bezittingen buiten Java en Madura waar de maatschappelijke toestand het gedooft, vond dit jaar uitvoering ten opzichte van de assistent-residentie Benkoelen en de residentie Banda (*Indisch Staatsblad* 1865, n°. 104).

Aan het 1ste lid van art. 129 van het regeringsreglement werd voldaan door de wettelijke vaststelling (*Nederlandsch Staatsblad* 1865, n°. 76, *Indisch Staatsblad* n°. 99), van nieuwe tariven van in-, uit- en doorvoer in Nederlandsch Indie (zie nader in hoofdstuk N, afdeling V, § 3, van dit Verslag).

§ 2. *Gouverneur-Generaal en Raad van Nederlandsch Indie.*

Gouverneur-Generaal. Op het einde van de maand Mei bezig-

(1) Met betrekking tot de uitvoering van art. 84 regeringsreglement, zij verwezen naar hoofdstuk E, afd. I, en aldaar de noot bij § 4. Voor eene beslissing waarbij sprake is van de bedoeling van art. 109, zie men afd. II, § 1, van datzelfde hoofdstuk.

[58. 1.]

MISSIVE van den Minister van Kolonien.

'S GRAVENHAGE, den 7den Mei 1868.

Ik heb de eer U Hoogedel Gestrenge, hierbij te doen toekomen het bij art. 60 der Grondwet bedoelde Verslag van het beheer en den staat van Nederlandsch-Indie, loopende over het jaar 1865.

Het Verslag over dat jaar betreffende de Kolonien van het Rijk in West-Indie en de bezittingen ter Kuste van Guinea werd door mijnen ambtsvoorganger ingezonden bij brief van 28 November 1866, lit. B, n°. 22.

De Minister van Kolonien,

J. J. HASSELMAN.

Aan den Heer Voorzitter
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[58. 2.]

VERSLAG van het beheer en den staat van Nederlandsch Indie over 1865.

A. Grondgebied.

Het grondgebied van Nederlandsch Indie bleef binnen dezelfde grenzen bepaald. (1) Over het nemen onder regtstreeksch Gouvernements-beheer eener strook gronds aan de Panei-rivier (Siak en onderhoorigheden) zie men hoofdstuk C, afdeling III van dit Verslag.

Voor wijzigingen in de grensbepaling of in de administrative indeeling van sommige gedeelten van Nederlandsch Indie, zij mede naar de aangehaalde afdeling verwezen.

B. Bevolking.

De bij dit hoofdstuk behoorende staten (bijlagen lit. A, n°. 1—19) zijn, over het algemeen, in vorm en inrigting, gelijk aan die bij

(1) Zie voor eene latere uitbreiding van grondgebied, het aangeteekende in hoofdstuk C, afdeling III, onder "Palembang" en "Celebes".